

Ilmastoturvallisuuden liiketoimintaverkosto

Savonia-ammattikorkeakoulu koordinoi sään ääri-ilmiöihin kohdistuvaa ilmastoturvallisuuden rakennerahastohanketta. Kohteena ovat erityisesti maa- ja metsätalousalat. Yhteistyökumppaneina ovat mm. MTK, ProAgria, Metsäkeskus, Metsänhoitoyhdistys Savotta, Itä-Suomen yliopisto, Ilmatieteen laitos, Luonnonvarakeskus LUKE, Suomen ympäristökeskus SYKE, Geologian tutkimuskeskus GTK, Kuopion kaupunki ja Pohjois-Savon pelastuslaitos sekä yrityksiä eri toimialoilta.

Hanke tekee yhteistyötä Hiilineutraali maakunta - Pohjois-Savo – hankkeen, Pohjois-Savon ilmastofoorumin ja ilmastotiekarttatyön kanssa.

Hanke toteuttaa Savonian uutta kestävän kehityksen strategiaa ja kytkee laajasti Savonian osaamisen ilmastotyöhön, elinkeinojen murroksen hallintaan Pohjois-Savossa ja inhimillisen turvallisuuden edistämistyöhön.

Hankkeen tiivistelmä

Maailmalla riehuvat metsäpalot, tulvat ja Suomen talvimyrskyt ovat varhaisia esimerkkejä ilmiöistä, jotka muuttavat yritysten toimintaympäristöä ilmastonmuutoksen seurauksena. Nykyisellä ilmastopolitiikalla ja -toimenpiteillä maailma etenee kohti yli 3 asteen lämpenemistä. Se tarkoittaa suomalaisyrityksille yhtäaikaista investointitarpeita sekä ilmastonmuutoksen hillintään että siihen sopeutumiseen. Näin Elinkeinoelämän keskusliitto 20.1.2020 julkaistussa raportissa Ilmastonmuutokseen varautuminen saatava Suomessa uuteen vaiheeseen.

Ilmastoturvallisuus on uusi näkökulma ilmastotyöhön. Ilmastoturvallisuus muodostuu ilmastonmuutoksen hillinnästä ja sopeutumisesta ilmastonmuutokseen. Sopeutumista tarvitaan kaikkialla yhteiskunnassa pikaisesti, koska ilmastonmuutoksesta johtuvat sään ääri-ilmiöt lisääntyvät yhä nopeutuvassa tahdissa ja ne vaikuttavat suoraan alueiden kehitykseen ja elinkeinojen tulevaisuuteen. Hankkeen tavoitteena on lisätä Pohjois-Savon maa- ja metsätalouden varautumista ja resilienssikykyä suhteessa sään ääri-ilmiöihin. Hankkeella on oma ilmastoturvallisuuden innovaatioprosessi.

Tavoitteena on vaikuttaa myös ihmisten arkeen, inhimilliseen turvallisuuteen kuten vesi-, ruoka- ja terveysturvallisuuteen. Hankkeessa luodaan Pohjois-Savon maa- ja metsätalouden elinkeinoja tukeva ilmastoturvallisuuden liiketoimintaverkosto ja ilmastoturvallisuuden oppimisympäristö. Hanke edistää Pohjois-Savon maa- ja metsätaloussektorin ilmastoturvallisuuden osaamisen kautta alan elinkeinojen kilpailukyvyyn kehittämistä ja elinvoimaisuuden edistämistä sekä uusiutuvien luonnonvarojen kestävästä käytön turvaamista.

Yhteistyökumppanien osallistuminen hankkeeseen

Hankkeen toimet suunnitellaan ja toteutetaan yhteistyöverkostossa, jossa on julkisen ja yksityisen sektorin organisaatioita; yrityksiä, järjestöjä, viranomaisia, tutkimuslaitoksia ja korkeakouluja.

Hankkeessa luodaan kumppanien kanssa Pohjois-Savon muuttuviin olosuhteisiin yhteistä tilannetietoisuutta sään ääri-ilmiöihin varautumiseksi ja rakennetaan tulevaisuuden skenaarioita, joiden avulla edistetään yritysten uusia ratkaisuja kokeilujen ja testausten avulla.

Yhteistyö ei edellytä rahallista panostusta, vaan osallistumista mahdollisuuksien mukaan hankkeen työpajoihin, harjoituksiin, simulaatioihin ja kokeiluihin.

Hankkeen toimet

1) Ilmastoturvallisuuden oppimisympäristö

- Ilmastoturvallisuuden osaamisen lisääminen perustuu yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyöhön

2) Ilmastoturvallisuuden liiketoimintaverkosto

- Verkostotyö sisältää kansallisen yhteistyön alueellisissa turvallisuusverkostoissa

3) Kansainvälinen yhteistyö

- YK ja EU

4) Viestintä

- Opas maa- ja metsätalouden varautumiseen sään ääri-ilmiöihin

Hankkeen liityntä kansalliseen ja kansainväliseen yhteistyöhön

Savonia kehittää alueellista varautumista ja turvallisuussuunnittelua yhteistyössä mm. sisäministeriön kanssa. Sisäministeriön uutisointi hankevalmistelusta: https://sisainturvallisuus.fi/artikkeli/-/asset_publisher/ilmastoturvallisuus-turvallisuuden-yhteistyorakenteet-ja-uusi-ennakointimalli-puhuttivat-alueellisten-turvallisuusverkostojen-tapaamisessa

Savonia kehittää kansainvälistä ilmastoturvallisuusyhteistyötä EU:ssa ja YK:ssa mm. ulkoministeriön ja sisäministeriön kanssa. Tästä esimerkkinä ilmastoturvallisuuden työpaja Climate Security and Extreme Weather Events YK:n kanssa helmikuussa 2020 Genevessä The Humanitarian Networks and Partnerships Week (HNPW) -tapahtumassa. Savonia vastasi työpajan toteutuksesta. <https://www.unocha.org/humanitarian-networks-and-partnerships-week-hnpw>

Blogi tapahtumasta: <https://blogit.savonsanomat.fi/liiketta-liiketoimintaan/ilmastoturvallisuutta-rakentamassa/>

Seuraavissa neljässä kuvassa tiivistyy hankkeen toimintamalli, jolla toteutetaan YK:n Agenda 2030 -kestävän kehityksen ohjelmaa (Sustainable Development Goals) ja EU:n Vihreän kehityksen ohjelmaa Green Deal sekä kansallisia ilmastotiekarttoja.

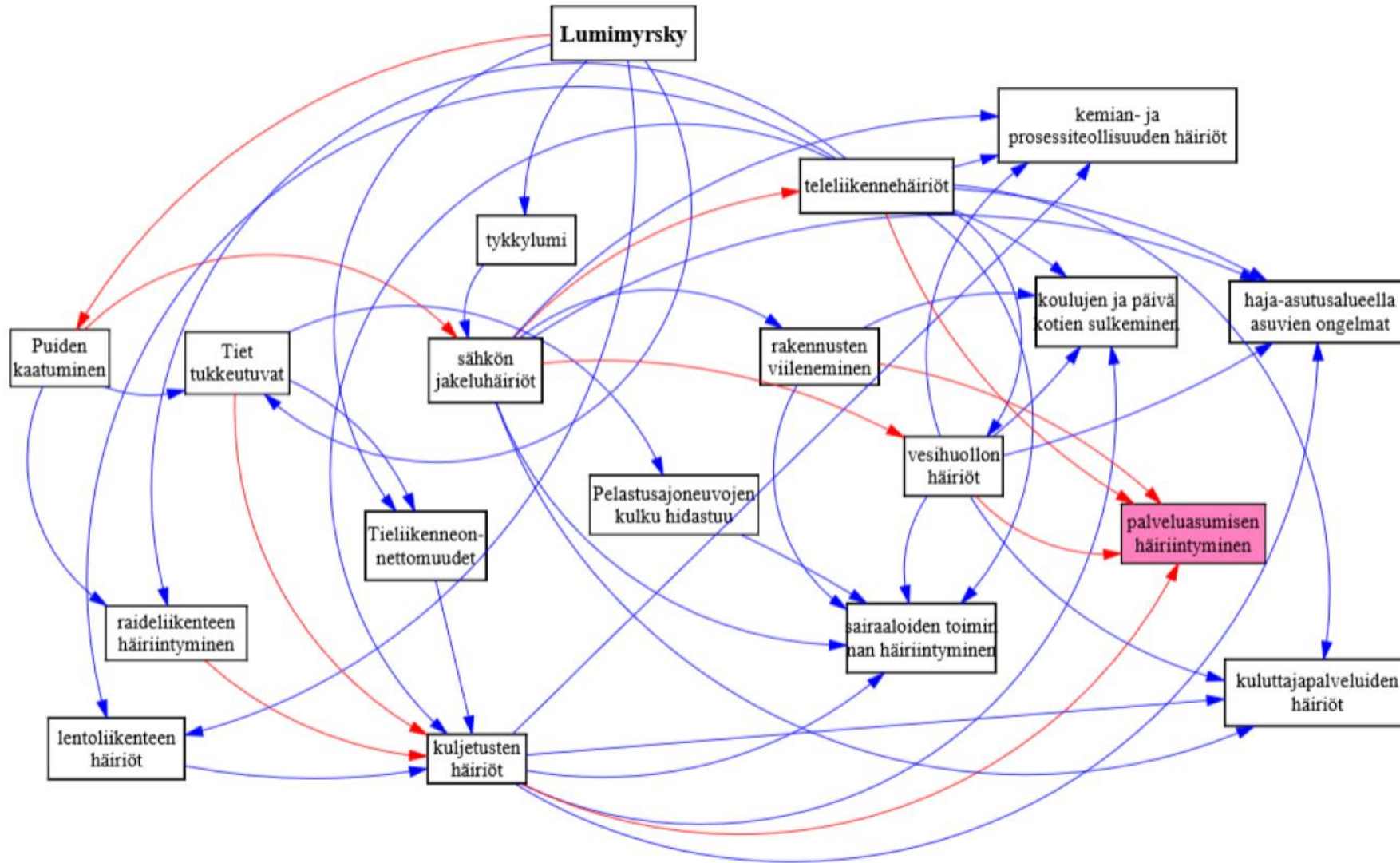
Kuva 1 keskinäisriippuvuudet, se näyttää konkreettisesti, miten yksittäinen sään ääri-ilmiö vaikuttaa laajasti yhteiskuntaan. Se kertoo keskinäisriippuvuuksista, joihin hanke kohdistuu kehittämällä julkisen- ja yksityisen sektorin yhteistyötä elinkeinoelämän roolia vahvistamalla.

Kuva 2 ristiinkytkennät, joka on esimerkki Agenda 2030 -tavoitteiden ristiinkytkennöistä eli Nexus-ajattelusta. Erityisen paljon ristiinkytkentöjä on vesi-, ruoka- energia- ja metsätavoitteissa. Hanke arvioi ruokaan, metsiin, energiaan ja veteen liittyviä toimenpiteitä, koska ne vaikuttavat toinen toisiinsa joko suoraan tai välillisesti.

Kuva 3 ATT-malli, joka on valtioneuvoston julkaisu Alueellisen turvallisuuden tila - alueellista varautumista ja turvallisuussuunnittelua tukeva seuranta-, arviointi- ja ennakointimalli. Hanke pilotoi soveltuvien osien ATT-mallia viranomaisten, yritysten, tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen yhteistyössä.

Kuva 4 ilmastoturvallisuuden innovaatioprosessi, joka on hankkeen toimintatapa, jolla ilmastoturvallisuustyötä toteutetaan. Siinä kytkeytyy toisiinsa kestävän kehityksen innovaatioprosessi ja systemaattinen tapa edetä sään ääri-ilmiöihin varautumisessa.

1. Keskinäisriippuvuudet

Ruoka-Metsä-Energia-Vesi NEXUS

2. Ristiinkytkennät

- Agenda 2030 –kestävän kehityksen tavoitteiden ristiinkytkentöjä

Riitta Molarius, Pirjo Jukarainen, Tuula Kekki, Jaana Keränen,
Kari Laitinen, Reetta Riikonen, Teija Norri-Sederholm

Alueellisen turvallisuuden
tila (ATT) – alueellista
turvallisuussuunnittelua ja
varautumista tukeva seuranta-,
arviointi- ja ennakointimalli

3. ATT-malli

Alueellinen turvallisuuden tila (ATT) – alueellista turvallisuussuunnittelua ja varautumista tukeva seuranta-, arviointi- ja ennakointimalli

Turvallisuusympäristön muutoksen seurantaan varten kehitetty ATT-malli (Alueellinen turvallisuuden tila) tukee alueellista turvallisuussuunnittelua sekä varautumista häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin. Malli opastaa organisoimaan turvallisuuden seurannan moniviranomaisyhteistyönä ja valitsemaan sitä varten alueelle soveltuvia turvallisuusindikaattoreita. ATT-mallin käyttöönottoa tukee ohjeisto menetelmistä, joiden avulla alueelliset turvallisuusverkostot voivat seurata turvallisuustilanteen kehitystä, tunnistaa turvallisuushaasteiden juurisyitä ja ennakoida tulevaisuutta.

ATT-malli on osa tietojohdosta turvallisuussuunnittelua ja varautumista. Toimintamallin ytimessä on monitoimijainen ennakointiryhmä, jonka tehtävänä on analysoida alueelta saatavaa turvallisuutta kuvaavaa tietoa ja tehdä arvioita tilanteen kehityksestä.

Valtioneuvoston kanslia 28.04.2020

ILMASTOTURVALLISUUS – SÄÄN ÄÄRI-ILMIÖIDEN HILLINTÄ JA MUUTOKSIIN SOPEUTUMINEN

4. Ilmastoturvallisuuden innovaatioprosessi

Hanke mediassa

Artikkelit

Yhteistyöllä kohti ilmastoturvallisuutta, Vetovoimainen Pohjois-Savo 2020 -juhlajulkaisu

- Näköislehtenä https://issuu.com/oodiamedia/docs/pohjois-savo_2020
- Digiartikkeleina <https://oodia.fi/artikkelit>

Blogit

Ilmastoturvallisuudella varautumista ja sopeutumista sään ääri-ilmiöihin

<https://hiilineutraalipohjoissavo.fi/ilmastoturvallisuudella-varautumista-ja-sopeutumista-saan-aari-ilmioihin/>

Nexus

<https://blogit.savonsanomat.fi/liiketta-liiketoimintaan/nexus/>

<https://ilmastoturvallisuus.savonia.fi>

Rahoittava viranomainen: Etelä-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Hankekoodi: S22173

ESR, Toimintalinja 4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen

Erytystavoite 9.2. Kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonnan ja laadun parantaminen

Budjetti: n. 600 000 euroa

Hankeaika: 1.6.2020 - 31.12.2022

Yhteyshenkilö:

Jyri Wuorisalo

TKI-asiantuntija, liiketalous

RDI Advisor, Faculty of Business

Savonia-ammattikorkeakoulu / Savonia University of Applied Sciences

PL 6/P.O.Box 6 (Microkatu 1), FI-70201 Kuopio, Finland

Mobile +358 44 785 6914

Email [jyri.wuorisalo@savonia.fi](mailto: jyri.wuorisalo@savonia.fi)

www.savonia.fi

<https://ilmastoturvallisuus.savonia.fi>

Euroopan unioni
Euroopan sosiaalirahasto

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020